

Fira de L'Estany

L'Estany

Ubicació

Comarca: Moianès
Lloc/Adreça: L'Estany
Alçada: 871

Coordenades:

Latitud: 41.86886
Longitud: 2.1124
UTM Est (X): 426340
UTM Nord (Y): 4635597

Classificació

Número de fitxa 08079 - 63
Àmbit: Patrimoni immaterial
Tipologia Manifestació festiva
Estil / època: Modern Contemporani
Segle XIX-XXI
Estat de conservació Bo
Protecció Inexistent
Accés Fàcil
Ús actual: Social
Titularitat Pública
Autoria de la fitxa Anna Chàvez Calm - Isidre Pastor Batalla
Data de registre de la fitxa: dv., 15/07/2016 - 02:00

Descripció

La Fira de l'Estany es celebra tradicionalment el 8 de desembre, coincidint amb la festa de la Immaculada concepció de la Mare de Déu (també coneguda com a festa de la Puríssima Concepció).

També cal destacar el concurs de pintura ràpida, d'origen contemporani, que ha tingut un nombre creixent de participants

Història

D'origen antic, la Fira de l'Estany fou antigament una fira ramadera. Dedicada al comerç de pells i bestiar. La ramaderia transhumant rebé un fort impuls a partir del segle XVI per l'augment de la importància social de la producció de llana i de carn. Fou l'època daurada de la transhumància a Catalunya. Es consolidaren grans fires ramaderes (potser com la Fira de l'Estany, del 8 de desembre) i una poderosa indústria ramadera. Malgrat trobar-se indicis a l'època preromana i romana, fou a partir del segle XII quan es considera que es començà a organitzar la pràctica de la transhumància a Catalunya i, en conseqüència, quan es creà la xarxa de camins per on havia de transcorrer. [Trepat-Vilaseca, 2012, pàg.7]

Després de la reconquesta de terres als musulmans, els monestirs cristians més potents, com el de Santa Maria de Poblet o el de Santes Creus en zones planeres, i els de Sant Martí de Canigó o Sant Miquel de Cuixà en zones muntanyenques, eren propietaris de nombrosos ramats. Els monestirs de les zones de muntanya tenien dificultats per alimentar els seus ramats durant l'hivern per culpa de la neu i el fred, mentre que els de les planes no podien fer-ho a l'estiu per la competència amb els conreus. En conseqüència, els monestirs del Prepirineu català propiciaren la creació d'una xarxa de camins, estable i segura, que permetés el trànsit dels ramats cap a les pastures de muntanya a l'estiu, o cap a les zones menys fèrtils de les planes a l'hivern. El monestir de Santa Maria de l'Estany, molt més modest, és possible que també participés en aquest procés. Però a partir del segle XVI els monestirs cediren el protagonisme a grans ramaders, especialment del Pirineu. Des de finals del segle XVIII, la ramaderia transhumant ha patit una davallada continuada fins a l'actualitat sense, però, arribar a desaparèixer. S'estima que a Catalunya hi ha al voltant de 1.700 ramats d'oví i cabrum que es mobilitzen per les vies pecuàries catalanes.

La ramaderia transhumant ha estat una activitat econòmica determinant en la configuració del territori del Moianès, i també del Lluçanès. Molts nuclis de població deuen la seva existència o el seu creixement a la ramaderia, i la prosperitat d'alguns masos es pot entendre només pel control que tenien d'alguns d'aquests ramats o de les pastures que feien servir [Cortès, 2002, pàg.84] (possiblement en serien exemples els masos estanyencs del Grau, o de la Carrera)

Josep Tresserra esmenta, en la seva ressenya històrica de l'Estany, que en documents dels arxius de l'Estany i d'Oló va trobar referències sobre la celebració de grans mercats de bestiar davant la capella de Santa Cecília, en un camp del mas Grau, al costat dels corrals del carrer de Rodós, sense especificar-ne l'època. [Tresserra, 1920, pàg.4] Aquest podria haver estat l'origen de la fira de l'Estany que, si ens guiem per la cita de Mossèn Tresserra i per la datació de la capella de Santa Cecília, podria trobar-se entre els segles XIII i XVI].

També trobem documentada la fira a la Geografia General de Catalunya de l'any 1908:

"Estany. (...) Es del bisbat de Vich, té una església parroquial, dedicada a Santa María ab un rector y un coadjutor; un convent de Germanes Dominiques; una costura y un estudi municipals; dos hostals y tartana pera anar a Caldes. Fà festa major lo 8 de Setembre, y fira lo 8 de Desembre." [Carreras-Gomis, 1908, pàg.243-245]

Bibliografia

- CARRERAS Candi; Francesc; GOMIS, Cels (1908-1918). Geografia General de Catalunya. Volum II. Província de Barcelona. Establiment editorial d'Albert Martín, Barcelona. COSTA, Enric (2003). Inventari de recursos turístics del Moianès, Inèdit, Moià.
- GUTIERREZ Daniel; MORROS Jordi; URBIOLA Marta (2014). Projecte museogràfic del paisatge cultural de l' Estany. L'Estany, història i natura, el domini de la terra i el domini de l'aigua. TEGULA Arquitectura i Patrimoni Cultural. Ajuntament de l'Estany (Moianès).
- POU, Aureli-VINYETA, Ramon. (1974). L'Estany. Guia turística, Editorial Montblanc-Martín. Barcelona.

TREPAST, Eduard; VILASECA, Anna. (2012). "La transhumància a Catalunya, un llarg camí per recórrer" a Camins ramaders i transhumància a Catalunya. Recomanacions i propostes. Fundació del Món Rural, Lleida. p. 7-14. TRESSERRA, Josep. (1920). Ressenya històrica del monestir i claustre de l'Estany. Impremta Anglada. Vic.

